

værrer og farligere end det, der er udtrykt ved, at han nægter at sælge Kunden en Vare efter Lukketid, skønt han er Genstand for dennes Paavirkning. Jeg tror altsaa slet ikke, at den ønskede Fordel for den handlende vil opnaas ved denne Bestemmelse, og jeg tror i det hele taget, at naar man har argumenteret for sig selv tilstrækkelig længe pro et contra i denne Sag, vil man gøre klogest i ikke at indføre en Bestemmelse om Straf for Købere.

Af specielle Ting har jeg endelig at omtale det af Ordføreren berørte Spørgsmaal om Barbererne, i alt Fald den Del, der vedrører et af Indenrigsministeriet i min Tid udsendt Cirkulære angaaende Barberernes Forhold til Lærlingeloven. Den ærede Ordfører mente, at Ministeriet var faret noget for skarpt frem derved, at det havde indskærpet en Lovbestemmelse, som, efter hvad det ærede Medlem sagde — og den ærede Ordfører har Ret i denne Opfattelse —, kun er Genstand for privat Paatale. Jeg tror ikke, at man deraf kan drage den Slutning, at det saa skulde være Ministeriet forment at indskærpe Bestemmelsens Overholdelse. Lovens Bestemmelse er jo givet i en bestemt Hensigt, den er givet for at beskytte Lærlingene. Og ganske vist er det saa tilføjet — med Rette eller Urette, skal jeg ikke komme ind paa i denne Sammenhæng —, at Overtrædelser af disse Beskyttelsesregler kun er Genstand for privat Paatale af Lærlingenes Forældre, Værger eller hvem, der nu har denne Myndighed, men dette synes mig ikke paa nogen Maade at kunne eller burde afholde Ministeriet fra, naar dets gode Medhjælp paakaldes fra dertil berettiget Side, at gøre opmærksom paa, at saadan og saadan er Loven, og at der sker en Lovovertrædelse, naar dens Bestemmelser ikke følges. Andet Middel end denne Indskærpelse, denne Meddelelse om, hvad Loven bestemmer, har Ministeriet utvivlsomt ikke, og det har heller ikke, hverken direkte eller indirekte, kunnet paalægge Politimyndighederne at skride ind overfor Overtrædelser. Jeg skal i øvrigt erkende, at jeg meget vel forstaar de Vanskeligheder, som Barberfaget befinder sig i paa dette Omraade, men jeg tror ikke, at den Løsning, der er foreslaaet af Udvalget — undtagen nogle Medlemmer —, at indføre en Ændring i Lærlingeloven ved denne Lejlighed, er den rette Maade at gribe Sagen an paa. Lærlingelovens Revision kan jo neppe henstaa længe, og jeg tror ikke, at der ved Ændringsforslaget er taget Hensyn til alle de Forhold,

der her kommer i Betragtning. Jeg maa derfor anbefale Tinget ikke at stemme for dette Ændringsforslag.

Tilbage har jeg kun nogle Bemærkninger til de almindelige Betragtninger, der er anførte af forskellige ærede Talere, dels som Argumentation mod forskellige af Lovens særlige Bestemmelser, dels som Udtryk for en almindelig Samfundsoptattelse.

Det ærede 4de kongevalgte Medlem (Nygart) tog Ordet som Ordfører for det Mindretal, der i Betænkningen har givet Udtryk for en Sær-Opfattelse af Sagen. Jeg ser baade af det ærede Medlems Udtalelser og af, hvad han og hans Meningsfæller skriver, at de er Repræsentanter for et Land, hvor der ikke findes sociale Modsetningsforhold, hvor økonomisk Afhængighed ikke eksisterer, hvor der ikke er Vanskeligheder af nogen Art mellem Underklassen og Overklassen, hvor der hersker en Tilstand af almindelig økonomisk Lighed mellem alle Samfundsklasser, kort sagt, at de repræsenterer et sandt Idyllien. Hvis man imidlertid ikke betragter sig som Repræsentanter for et saadant Fantasi-land, men betragter sig som Repræsentanter for et Land, der saaledes som Danmark er et Land baade for godt og ondt, tror jeg ikke, at man kan komme til de Slutresultater, som det ærede Medlem hævdede. Det ærede Medlem siger, at han vil fraraade en Lovgivning, som har en voksende Tilbøjelighed til at lade det offentlige gribe ind i den enkeltes Ret til at arbejde. Det er en saare skøn Sætning, men det er en af de skønne Sætninger, hvormed man dækker det virkelige Forhold. Thi det, som det offentlige griber ind i, er ikke den enkeltes Ret til at arbejde, men det er den enkeltes Adgang til at misbruge andres Arbejdskraft. Her er det, at Loven tilsigter at gribe ind. Forholdet er jo det, at nogle er i Stand til ikke blot at hævde Friheden for sig i Ord, men til ogsaa at være fri. I Kraft af deres Stilling — maaske en erhvervet Stilling, maaske en født Stilling — og i Kraft af alle de Kaar, som de er i Besiddelse af, er de fri og uafhængige. Men andre er ikke saaledes stillede, at de kan sige: giv mig fri Ret til at arbejde paa den og den Maade, nej, de er i høj Grad afhængige af andre, som har en økonomisk Overmagt. Og det er denne økonomiske Overmagt, som der er en naturlig Ret og en naturlig Anledning for Staten til at regulere, for at Misbruget af Arbejdskraft ikke skal udvikle sig til en social Fare.